

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ РОЗВИТКУ ДИТИНИ**

РЕФЕРАТ

на

**ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
освітній ступінь «Магістр»**

на тему:

**ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО
МОТИВОВАНОЇ ПОВЕДІНКИ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ**

Виконала: студентка II курсу, 602з групи,

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

ОПП: Дошкільна освіта. Початкова освіта

Грицаєнко Альона Миколаївна

Керівник: доц. Авраменко О.О.

Рецензент: доц. Лемешук М.А.

Умань 2021

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Нині, проблема екологічного виховання дітей дошкільного віку є досить актуальною, адже саме в цьому віці закладаються основи екологічної свідомості, екологічної культури, що в подальшому впливають на поведінку та діяльність людини у природі. Формування особистості та її ставлення до природи закладаються в дошкільному дитинстві, що вказує на сенситивність цього періоду для екологічного виховання особистості та формування у дошкільників екологічно мотивованої поведінки. Саме тому актуальність теми дослідження зумовлена потребою удосконалення підготовки майбутнього вихователя, здатного ефективно здійснювати екологічне виховання молодого покоління, спрямовувати його на формування екологічно мотивованої поведінки та почуття любові до природи.

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти метою розвитку і виховання особистості дитини через сферу життєдіяльності «Природа» є формування елементів екологічного світорозуміння, екологічної вихованості, розвиток практичних умінь, дбайливого ставлення до її компонентів [5, с. 15]. Отже, досягнення рівня екологічного стилю мислення та гармонійного розвитку особистості є критерієм ефективності організації всього навчально-виховного процесу в закладі дошкільної освіти.

Важливу роль у вирішенні питання екологічно мотивованої поведінки відіграє систематичне планомірне формування життєвої компетентності дитини досвідченими педагогами-спеціалістами, які б володіли вмінням організації цілеспрямованої педагогічної роботи з виховання у дітей відповідального ставлення до об'єктів та явищ природи, а також з формування елементарних навичок самозахисту дитини у природному довкіллі з метою збереження свого життя та здоров'я [65, с. 34].

Проблеми екологічного виховання та формування екологічно мотивованої поведінки підростаючого покоління були предметом досліджень

таких педагогів як Б. Андрієвського, О. Бараш, Я. Габев, Н. Горопахи [13], С. Дерябо, А. Кузьмінський, Н. Лисенко, Г. Марочко, З. Плохій [45], В. Сухомлинський, К. Ушинський, Н. Яришевої [65], В. Ясвін та ін.

Так, зокрема, педагог Н. Лисенко, розкриває принципи організації і керівництва екологічним вихованням дітей з використанням спостережень, пошуково-дослідницької діяльності, показує різні шляхи розвитку пізнавальних інтересів до природи [32, с. 39]. На думку вченого Б. Андрієвського, який досліджував питання підготовки студентів до здійснення роботи з екологічного виховання, основою єдиного еколого-орієнтовного освітньо-виховного процесу має стати глибоке усвідомлення принципу єдності людини і природи, як взаємозалежних і взаємодіючих єдиного цілого в біосфері, а щодо навчання та підготовки студентів до здійснення роботи з екологічного виховання, то вони мають носити цілісний, освітньо-виховний характер [2, с. 10].

Так, цілісна підготовка майбутніх вихователів передбачає освоєння декількох курсів природничих дисциплін таких як «Теорія і методика ознайомлення дітей з навколишнім світом», технологій екологічного виховання, а також предметів, пов'язаних з екологічно-мотивованою поведінкою: основ методичних знань, основ безпеки життєдіяльності (БЖД), основ екології. Саме ці предмети забезпечують усвідомлене засвоєння студентами знань про зв'язки та взаємозалежності в природі, що є основою екологічно доцільної поведінки.

Для формування у дітей дошкільного віку екологічно мотивованої поведінки майбутні вихователі мають досконало володіти такими методами, як-от: розповідь, бесіди, спостереження, демонстрування картин, нескладні досліди, дидактичні ігри з природним матеріалом, праця. При цьому кожен із названих методів має виступати засобом досягнення будь-якої мети, вирішення конкретного завдання, сукупністю прийомів або операцій практичного чи теоретичного засвоєння (пізнання) дійсності [16, с. 43]. Результатом фахової підготовки майбутніх вихователів має стати пе-

реконливість у тому, що сформовані у дошкільників екологічні знання та уявлення будуть сприяти розвитку почуття обережності у природі, екологічного стилю мислення та екологічної культури у дітей.

Указана актуальність зумовила вибір теми дослідження **«Підготовка майбутніх вихователів до формування екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку»**.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та практично перевірити педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку.

Відповідно до мети дослідження визначено такі **завдання**:

1. Схарактеризувати сутність поняття екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку у науковій літературі.

2. Виявити особливості формування екологічно-мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку.

3. Проаналізувати особливості підготовки майбутніх вихователів ЗДО до викладання предметів природничого циклу.

4. Теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку.

5. Розробити методичні рекомендації щодо підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно-мотивованої поведінки.

Об'єктом дослідження є навчання майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Предмет дослідження – педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку.

ВИСНОВКИ

Для досягнення мети дослідження, що полягає у – теоретичному

обґрунтуванні та практичній перевірці педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку ми дійшли наступних висновків:

1. На основі аналізу науково-методичної літератури конкретизували сутність поняття «екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку», що виступає як система соціально обумовлених, свідомо керованих дій і вчинків у сфері безпосередньої і опосередкованої взаємодії з довкіллям, що має на меті узгодження потреб суб'єкта з вимогами збалансованого розвитку суспільства. Екологічно мотивована поведінка передбачає знання законів природи; непротиставлення людини і природи; сприйняття природних об'єктів як повноцінних суб'єктів і партнерів взаємодії з людиною; збалансування непрагматичної і прагматичної мотивації у взаємодії з природою.

2. Дослідили історію вивчення питання екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку у науковій літературі. Було з'ясовано, що безпосередньо у процесі формування екологічно мотивованої поведінки варто звернути увагу на те, як діти проявляються у постановці завдань, які розв'язують, у вибірковості до пропонованих їм завдань, у різній мірі активності, наполегливості і послідовності, які вони виявляють у їх вирішенні, відстоює право на своє рішення, домагається його втілення ужиття.

3. Схарактеризували особливості підготовки майбутніх вихователів до викладання предметів природничого циклу та формування екологічно доцільної поведінки дітей старшого дошкільного віку. З'ясували, що цілісна підготовка педагогів-дошкільників передбачає вивчення декількох курсів природничих дисциплін, що забезпечує усвідомлене засвоєння студентами знань про зв'язки та взаємозалежності в природі та є основою екологічно мотивованої поведінки. Встановили, що формуванню практичних умінь та навичок екологічно мотивованої поведінки сприяє організація та проведення навчальної практики з природознавства.

4. Теоретично обґрунтували та експериментально перевірили ефективність педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку. До таких умов ми віднесли: формування екологічної свідомості, що здійснюється через інтеграцію гуманітарних навчальних дисциплін з дисциплінами методично-практичної підготовки; співпрацю викладача та студентів, яка актуалізує для майбутніх фахівців особистісну значущість набуття досвіду формування екологічно мотивованої поведінки в роботі з старшими дошкільниками, пошук шляхів самовдосконалення; забезпечення практичної реалізації отриманих знань, умінь та навичок студентів із формування екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку у реальній ситуації освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

Дані умови, з метою перевірки їх ефективності, ми впровадили у експериментальному дослідженні, дослідивши наявні у закладі дошкільної освіти педагогічні умови роботи з майбутніми вихователями, провівши опитування зі студентами. У подальшій роботі для визначення рівня готовності дітей до формування екологічно мотивованої поведінки ми провели бесіду зі студентами та спостереження за навчальною діяльністю майбутніх вихователів під час проведення лекційних та практичних занять. Це дало нам можливість до впровадження запропонованих педагогічних умов у практику роботи навчального закладу. Для цього ми провели лекцію-круглий стіл «Особливості формування екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку» у якій висвітлили педагогічні умови, які необхідні для роботи з дошкільниками при формуванні в останніх екологічно мотивованої поведінки. Також, у ході проведення формувального етапу експерименту ми відвідали заняття з природознавства у закладах дошкільної освіти, розробили та провели заняття з природознавства з впровадженням та дотриманням запропонованих умов.

У ході спостережень та після проведення повторного опитування майбутніх вихователів ми переконалися, що застосовані нами педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку є ефективними, що і треба було перевірити.

5. У результаті експериментального дослідження, було розроблено «Методичні рекомендації підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно мотивованої поведінки дітей старшого дошкільного віку», які в подальшому викладачі зможуть використовувати при підготовці майбутніх вихователів до професійної діяльності.